

Slovansko časništvo.

Jugoslavjanski Stenograf.

Gospod prof. Bezenšek, vrednik in izdavatelj „Jugoslavjanskega Stenografa“ v 6. listu letošnjega tečaja ovega časnika, ki v Sofiji izhaja vsaki drugi mesec in mu je cena na leto 2 gold., objavlja svojim naročnikom sledeče:

„S tem listom končavamo četrti tečaj „Jugoslavjanskega Stenografa“. Komur je na tem ležeče, da imamo južni Slavjani vsaj nekaj zajedniškega — to je, isto stenografsko pismo — naj se naroči še nadalje na naš list. Tu ni toliko vprašanje: „hočem li postati stenograf ali ne“, kolikor je vprašanje: hočemo li jedenkrat pronajdeni in pridobljeni teren za zblizavanje zapustiti, hočemo li to sredstvo, ki tudi znatno pripomaga k cilju, iz rok dati? Mislimo, da bi bilo škoda; in to mislimo z obzirom na važnost predmeta samega, kakor tudi z obzirom na izreko: „cilj posvečuje sredstva“. — Naj posebno naša mladina tega ne izgubi izpred oči. A ako se večina ne zanima toliko za stenografijo, to bi se imelo zanimati vsaj za bratske jezike. Pa ako se broj naročnikov pomnoži, posvetila se bode tudi jezikovni strani večja pozornost.

Od števila naročnikov torej odvisi obogatjenje lista po gradivu in obsegu, kakor tudi od njih zavisi skrčenje lista ali celó njegov začasen prestanek. Mi bomo videli, in se bomo po tem ravnali uže gledé izdanja sledečega broja.

Novcev torej pri naročevanju prilagati ni treba; ako se javi dovoljno čitateljev, izišel bo 1. list petega tečaja skoro, in potem se bo plačala naročnina; ako pa ne izide, to je znamenje, da čakamo boljih časov.“

Uredništvo „Jugosl. Stenografa“ v Sofiji.

Slovensko slovstvo.

* *Nauk o harmoniji in generalbasu, o medulaciji, o kontrapunktu, o imitaciji, kánonu in fugi s predhajajočo občno teorijo glasbe in s pristavkom o harmonizovanji starih tonovih načinov z glavnim ozirom na učence orgljarske šole.* Spisal Anton Foerster, vodja orgljarske šole itd. v Ljubljani.

Tako se zove nova knjiga, ki je ravnokar na svitlo prišla v J. R. Miličevi tiskarni v Ljubljani. Ona obsega 94 strani v velikem 8^o in veljá 1 gold. 30 kr., po pošti pod križnim ovitkom 5 krajc. več. — Dobiva se samo pri J. R. Milicu v Ljubljani, stari trg števil. 19. — Kdor želi prejeti knjigo, naj blagovoli poslati po poštni nakaznici 1 gold. 35 kr., in knjiga se mu takoj franko dopošlje. Isto veljá tudi za one gospode, koji so se na knjigo uže prej naročili.

* *Spovednik in njegova služba*, 304 strani obsega joča, lično tiskana knjiga, v obliki knjig „Matice slov.“, je ravno prišla na svitlo. Knjiga je pisana v lahkem slogu, v gladki in prijetni slovenščini, in je, kakor se razvidi iz predgovora, prva te vrste v našem jeziku. Potrjena in priporočena je od tržaško-koprškega škofa, in se dobiva po 1 gold. 20 kr. pri gosp. pisatelji Franc Kosecu, župniku v Truškah, in v Gorici pri knjigotržcu Wokulatu. Tiskal jo je Franc Hvala v Trstu, založil pa pisatelj sam.

O svečanosti na čast sv. Cirilu in Metodu.

(Na dalje.)

Za slavj. popotnike v Rim se je pod predsedstvom kardinala Ledohovskega sestavil poseben odbor, v ka

in če mogoče v farovžu šolsko sobo priredili, duhovnik pa naj prevzame šolo, kakor je to na Goriškem, v Istri in drugod. *)

Ker je pa na Kranjskem pomanjkanje duhovnikov, tako, da prazne stojé morda nekatere duhovnije, in da je morda tudi v nekaterih farovžih, kjer kaplanov ni, nekaj prostora; zato naj bi se s porazumljenjem duhovskih gospósk taki prostori začasno porabili za šolske namene, če je namreč treba, da se občinam stroški prihranijo. Poglavitno je to, delati za duševno omiko, za duševni blagor, pa ne rušiti ob enem materijalnega blagra ljudstva. In to se dá doseči s porazumljivim sodelovanjem šolskih in duhovskih gospósk.

No, šolsko vprašanje pri nas ni tako zamotano; to se bo uže rešilo, zlasti kedar se bodo naše šolske gospóske prav prestrojile, kedar dobimo dobre šolske nadzornike, kakor smo jih nekđaj imeli, ki bodo kot domoljubi na to delovali, da bi vsi stanovi, učitelji, duhovniki in drugi složno skupno potezali se za večjo omiko našega dobrega naroda. Upamo, da bomo tudi teh časov učkali preje ali pozneje.

Starozgodovinske stvari.

Marchia Istria et Carniola „cum comitatu“.

Vprašanje prečastitemu gosp. Dav. Trstenjaku.

Naj pred vsem omenim, da imam od listin v 23. listu „Novic“ omenjenih popolno natančne kopije po originalih, pa ne iz Mon. boic. O Apfalterjih menijo drugi učenjaki, da so iz Solnograškega; kdo ima prav? **) Pred 1265. letom mi niso po kranjskih listinah znani, pozneje pa. Grad Essenbach in grofija Neuburg, dedšina po grofih Vormbach, sta mi bila znana, kar lahko dokažem, vendar je treba še dalje nekoliko popraševati, kajti včas h je stvar ravno narobe, kakor mi je iz mnogih preiskav znano.

Po tem razjasnenji prestopim k zgoraj omenjenemu vprašanju, in sicer: Gotovo so Vam, prečastiti gospod, znane listine o oglejskem patrijarhatu iz leta 1209. do 1210., 1214., 1220. in 1230., zato Vas vljudno vabim, da mi poveste javno, kaj menite o tū omenjenem komitatu, ga je li imela oglejska cerkev kdaj v Krajni? Jaz ne najdem dokaza drugače, nego da bi se vzela v poštev špitališka listina iz 1243. leta? Potem pa takoj nastane vprašanje: kdo pa je bil faktučni gospod Kranjske, očk oglejski, Oton VII. Andeški, Neža III. ali Friderik II.? Neža III. se je najzadnja oglašila, da je njena lastina. ***) Kaj menite, kdo pa je imel ta urad od časa zadnjega grofa Krajne do Henrika IV. in kdaj bi ga bil Henrik dobil s Karniolo in Marko vred?

Stvar je velike važnosti; zato bi rad tudi Vaše mnenje zvedel, predno svoje priobčim. Imam najnovejše preiskave veljavnih učenjakov, al, kakor se vidi, brez pomot ga ni učenjaka in važnim vprašanjem je treba mnogo kritike; sčasoma se stvar vendar le razjasni. Na podlagi dokazov se bomo približali resnici, in to je, česar želim, da bi narodu podali, saj je uže čas, da dobimo kritično preiskovano zgodovino Kranjske.

Franc Šumi.

*) To so tako imenovane „šole za silo“ tudi na Kranjskem. Vred.

**) Menda „tout meme chose“. Vred.

***) Feher Cod. dipl. Hungariae. Pis.